Udgift kunde Bøger nu optrykkes og mangfoldiggøres, og det var muligt at fordele det Lys, der udgik fra dem, over en langt større Kreds af Mennesker. Den øgede saa vel den enkeltes som Samfundets Magt efter en hidtil nanet Maalestok, idet den lettede Vekselvirkningen mellem levende Mennesker i hele den civiliserede Verden. Menneskene blev gennem det rige Forbindelsesmiddel rykket saa at sige nærmere til hverandre og blev til et eneste aandeligt Samfund. Intet her i Verden har bidraget mægtigere til at hæve Standsforskel end Bogtrykkerkunsten i Evangeliets Tjeneste.

Digteres, Filosofers og Reformatorers Virksomhed var nu ikke længer begrænset til den By eller den Landsdel, hvor de levede, end ikke til deres eget Land eller egen Tid, og Bevidstheden om, at det trykte Ord øvede Virkning i Kredse, det mundtlige Ord ikke kunde række til, kunde ikke andet end spore de største Aander til øget skriftlig Virksomhed. Det Punkt, hvortil den ene Slægt naaede, blev Udgangspunkt for den næste, og Resultatet af en enkelt Slægts aandelige Arbejde blev alle følgende Slægters Eje.

Lord Bacon skriver: Dersom Opfindelsen af Skibe, som bærer Værdier over Havet fra det ene Sted til det andet, prises saa højt; hvor meget mere da Bøger, der som Skibe drager over Tidens umaadelige Hav og gør det muligt for Nutiden at drage Nytte af fjerne Tiders Visdom, Oplysning og Opfindelser.

Sparsomt og ad ukontrollerede Veje, oftest i meget forvanskет Form, flød Oplysningerne før Bogtrykkerkunstens Opfindelse fra Mand til Mand. Kun de velhavende inden for Samfundet havde Raad til at købe sig en saa kostbar Skat som en haandskreven Bog. De mundtlige Overleveringer fra Slægt til Slægt blev naturligvis ofte meget forvanskede, hvad er der i saa Henseende ikke hændt Middelalderens Folkevise. Ja selv de skrevne Bøger led ofte under de gentagne Afskrivninger, hvad de mange Bibelhaandskrifter bærer tydeligt Spor af, ligesom mangt et vigtigt Værk blev glemt og undertiden gik helt til Grunde.

Historien viser tydeligt nok, hvor trang Vejen var for Oplysning og Kundskaber før Bogtrykkerkunstens Opfindelse, og det var først med Indførelsen af de trykte Hjælpemidler, at en rationel Undervisning af Ungdommen kunde finde Sted. Det hænder nu heller ikke, at vigtige Opfindelser gaar tabt, saaledes som man med Sikkerhed ved, det er hændt i tidligere Tider. Enhver Opfindelse er nu med eet Slag Alverdens Ejendom.

Reformationen og dens hurtige Udbredelse vilde ikke have været mulig før Bogtrykkerkunstens Opfindelse. Luther havde den rette Forstaaelse af Bogtrykkerkunstens store Betydning, naar han kalder den „das letzte Aufladern vor dem Erlöschung der Welt" — den sidste Opflammen før Verdens Udslukkelse. — I sin Begejstring over den ny Kunst kalder han den ogsaa summum et postremum donum: den største og den sidste Gave.

De sidste Aarhundreders store Fremskridt paa næsten alle Områder støtter sig til den lette Adgang til Oplysning, som det ved Hjælp af Bogtrykkerpressen er muligt at skaffe enhver. Folkeopdragelsen har næppe nogen Sinde gjort større Fremskridt end umiddelbart efter Bogtrykkunstens store Opfindelse, og den hellige Skrift saa vel som den højere Aandsdannelse blev først Almengods og Fælleseje gennem den udstrakte Anvendelse af den.

Først da blev Bibelen en Folkebog, og først da fik de slumrende Aandskræfter i Folket et Middel i Hænde til at gøre sig fri og tilegne sig de Rettigheder og Goder, som Menneskeheden nu i saa stor Udstrækning nyder.

Med Bogtrykkerkunsten, den hellige Skrift og den almindelige Oplysnings Tjeneste indvarsledes en ny Æra i den menneskelige Aands Historie, en Genfødelse i Menneskehedens Tilværelse.

Verden fik i Løbet af 100 Aar et andet Udseende i aandelig Retning. Fra den Dag det første Aftryk af Bibelen paa Folkenes eget Sprog blev taget fra en Form med bevægelige Typper begynder et nyt Afsnit af saa vel Verdens som Kirkens Historie.

Men lad os i en følgende Artikel aflægge Mesteren Gutenberg et Besøg, som han er i Færd med at trykke den store Foliobibel, den første Bog, der blev trykt med de bevægelige Metaltyper.

En modig Mand.

Ved en Lejlighed blev der bemærket, at Titus' Skriveri var „all right", bare det ikke havde saadanne utaalelige lange Indledninger. Maaske T. ikke gengiver Mandens Ord helt korrekt, men efter en — omtrent — saadan Bedømmelse, der uden Tvivl var et Udtryk for den offentlige Mening, saa skal der alligevel adskilligt Mod til at skrive. T. var ellers usædvanlig godt med disse „lange Indledninger." Manden vidste bare ikke, at T. har aldrig skrevet andet end Indledninger. T. har endnu aldrig haft Mod paa at tage fat paa at udvikle noget Emne. Navnlig af Frygt for, at Udviklingen som en uredt Garnnøgle skal blive indviklet i Indledningen. For øvrigt skriver T. hverken for den lutherske Kirke eller noget andet Samfund, men for Offentligheden. T. regner med, at de 90 Procent af det læsende Publikum er Avisslugere og det „mærker ingen differences" for os, om vi ikke faar vor Læsning saa afmaalt. Vi er ikke Paragrafslugere som Søren Kirkegaard taler om. Saa er der ogsaa dette at betænke, at T. med sine Indledninger bestandig giver dem, der bejdrer den udmærkede Evne at kunne udvikle — uden fjælden at indvikle Emnerne — en Anledning. Men heri er T. hidtil — med faa mange andre nærmest bleven sluffet. „Jens" er vistnok den eneste, der har nedladt sig til at omtale T.s Skriveri for Offentligheden, og det var saa for Resten heller ikke saa meget af en Udvikling af et Emne som en Udvikling af T. Men Jens lagde saa derved for Dagen, at han havde Evne til at fordybe sig i sine Medmenneskers psychologiske Tilstand. Paa samme Tid kastede Jens — ret betænkt — „i en vis Forstand" lidt Glans over T. For Resten helt mærkeligt, at saadant kan virke med Kraft og Held til begge Sider.

Samfundet trænger til mange Ting, tranger ogsaa til Penge, mange Penge. Vi er allesammen modige nok til Samstemning i dette: „mange Penge". Nu skete det en Gang, da der subskriberedes Penge til et Samfundsarbejde, at Listen ogsaa kom til en vis rig Mand i Menigheden, han saa; hvor stor Summen var, der tiltrængtes. Da han ikke skrev sit Navn for noget Bidrag, var han jo næsten nødt til at sige noget. Tavshed kunde have forraadt ham. Hans Ord formede sig saa i denne trøstefulde Bemærkning: „Disse Penge skal de jaamænd nok faa". Der kan være dem, som vil betvivle, at den Bemærkning var et Udtryk for Tro, men man kan ikke nægte, at den var et Udtryk for Mod.

Men Pengene alene løser ikke Opgaverne, det er vi ogsaa enige om, der skal ogsaa Mænd — modige Mænd til, ja langsynede og vidtskuende Mænd med Mod i Bringen til at gaa paa.

Se her — nu kommer vi til Indledningen af selve „Opgaven" — Samfundets Bladvirksomhed er en betydningsfuld Virksomhed, det er vi ogsaa allesammen enige om. Men hidindtil har Samfundet kun opnaaet at udgive et halvt Dusin forskellige Blade, men vi er sikkert ogsaa enige om, at Samfundet bør have flere Blade, og at denne Mangel bør om muligt afhjælpes saa snart som muligt. Saa langt er vi enige. Men hidindtil er der ingen — eller — da næsten ingen — der har haft Mod til at komme Samfundet til Hjælp i dette.

Her er det saa, at T. har taget at gøre et Forsøg med at løse denne smukke Opgave, det jo vil være at afhjælpe den alvorlige Mangel. Det kan næppe tænkes, at nogen betvivler T.s gode Hensigt med Løsningen af denne Opgave. T. kan imidlertid forsikre, at det nye Blad skal ikke i nogen Maade skade eller fortrænge nogen af de andre Blade, men meget mere styrke og udfylde de andre.

Udfylde, ja her er det, at Enigheden maaske mangler. „Danskeren" er et godt Blad", det hører man atter og atter. Det siger T. ogsaa, holder ogsaa „Dsk." og vil fremdeles holde den, men dermed er jo ikke sagt, at den ikke har sine Mangler. „Danskeren" er, naar man skal sige det lige ud, noget gammeldags, den er ikke, hvad man kan kalde „up to date", i hvert Fald, den vil ikke kunne faa den offentlige Bekræftelse paa, at den er det. „Dsk." er, hvad de Lærde kalder for konservativt. Den er for betænksom og langsom med at følge „Udviklingen og Oplysningen". Og T. hælder til den Anskuelse, om det ikke alt har sin Grund i, at „Dsk." ikke har fulgt med — eller dog ikke ladet sig berøre eller befrugte af den nyere Tids teologiske Tænkning. Dog, lad Teologerne afgøre det. Men det forekommer T., at „Dsk." ser alting i gammel-Teologisk, kristeligt Lys. Derfor kan vi der i al Ærlighed og Alvor forsøger at følge med i „Udviklingen og Oplysningen" og at dele Offentlighedens Mening, kun beklage et saadant gammeldags indskrænket, enfoldigt, tilbagelagt Stade. Følgelig repræsenterer „Danskeren" kun en Sekt indenfor Samfundet. Det er i forbigaaende sagt den eneste Sekt, T. tilhører. Og saa kommer det endda an paa, om vi, der „gaar med paa „Dsk.", ogsaa allesammen er med paa den. For der er jo stor Forskel paa at gaa med og saa at være med. Er det ikke en Skam for —. Men det kan fastslaas som en „aabenbar Kendsgerning", som en vis modig Taler sagde, at forandrer „Dsk." ikke Kurs, kommer ind paa den nyere Tids særlig „kristelige" Tænkning, saa faar den aldrig Offentligheden med sig. — Naar T. saa omstændig udbreder sig over, hvad „Dsk." er, saa ved han, at Offentligheden deler dette Syn, ved, at han har Offentligheden med sig. Men „Dsk."s Stilling retfærdiggør og berettiger saa ogsaa i fuldt Maal det paatænkte nye Blads Fremkomst.

Det er sandt og skal heller ikke forties — „Dsk." kan til Tider være beundringsværdig modig, efter gammeldags Snusmaade naturligvis. Men man mærker ikke Modet hele Tiden. Det nye Blad derimod vil gaa paa med frisk Mod hele Tiden, det kan paa Forhaand i det mindste garanteres, baseret paa, at det skal repræsentere Offentligheden, og den er jo altid — eller da næsten altid — modig.

— Der er stundom sagt, at „den bedste Kritik er at gøre noget bedre", og det er der vist noget i. Derfor bør T. vel ogsaa sige lidt mere om det nye Blads Indhold eller Ideal, saaledes som det nu foresvæver T. Ikke saaledes at forstaa, at det hele er noget svævende. Tværtimod, der er optrukken bestemte Grænselinier, hvorefter det skal ledes.

Det skal nu for det første — i en vis Forstand — være et almindeligt Blad, d. v. s. det skal vogte sig for al Radikalisme og for at gaa til Eksstremer. For det andet — eller det skulde vel have været det første — skulde det gerne have et nalmindligt Navn. Et Navn, der rummer og siger meget. Det sker jo, at et Blad „gaar ind", og man ikke ofte af den Grund, at Bladet ikke svarede til sit Navn? Det sidste Nyt i dansk Journalistik, som T. har lagt Mærke til, var Bladet „Lys", „Lys" lovede at lyse op i de mest formørkede Menneskehjerner. Kan hænde, at det saa traf et nanet og nigennemtrængeligt Mørke. Modig, som „Lys" tilsyneladende var, gjorde det sagtens det bedste, det kunde, for at fremme Oplysningen. Er „Lys" gaaet baade ud og ind, saa skal Offentligheden, der stundom kan være lidt ubarmhjertig, vel nok sige: „Aah, Lys" svarede ikke til sit Navn." Nok derom. Men lad kun nogen, der har den Evne at kunne finde et passende Navn, indsende saadant. — Under selve Navnet, kunde man ikke der have en Slags „Forklaring til Forstaaelse" og da ogsaa Betryggelse angaaende Bladets Indhold. F. Eks. „Et almindeligt Ugeblad til almindelig kristelig Folkeoplysning, Underholdning, Fornøjelse og Belæring". I hvert Fald vil Bladet i god Samklang med Offentligheden bestræbe sig paa at gøre det underholdende, saa fornøjeligt som muligt.

Titus.

Napoleon og Tyskland.

(Efter „Jyll. Posten".)

Allerede et Par Gange tidligere har vi paa dette Sted haft Lejlighed til at fremhæve den overraskende nøjagtige Overensstemmelse i de Paralleler, der kan drages mellem den store Krig nu og saa de Krige, der hærgede Europa ved det forrige Aarhundredes Begyndelse. Nu som den Gang er det, der foregaar, Englands og dets Forbundsfællers udholdende Kamp mod et krigerstolt Militærdespoti, der tragter efter Hegemoniet i Europa. Naturligvis er historiske Paralleler aldrig matematisk korrekte, og man kan derfor heller ikke med fuldstændig Sikkerhed læse Fremtiden ud af Historien. Men Parallelerne har alligevel deres store Betydning som Midler til historisk Oplysning; derfor bliver uden historiske Kundskaber ingen politisk Forstaaelse.

Det virker derfor lidt overraskende, at ogsaa en anset tysk Skribent har indladt sig paa at drage en Sammenligning mellem Verdenskrigen og Napoleonskrigene; thi skønt han kun har grebet et enkelt Punkt, hvor han sammenstiller England, som var Napoleons Fjende den Gang, med England, som det stiller sig nu, saa maa han kunne sige sig selv, at Læserne — ogsaa de tyske — maa føle sig foranledigede til at fortsætte Parallelen videre, og de Følelser, der da nødvendigvis maa opstaa hos en Tysker, naar han er kommen hen til Sammenstillingens sidste Stykke, kan ingenlunde blive byggelige: hvad hjælper Marengo, Austerlitz, Friedland og Wagram, naar det dog ender med Leipzig og Waterloo?

Den tyske Forfatter, der — saa vidt vides første Gang blandt Tyskere — har trukket Parallelen mellem Englands Fjende Napoleon og Englands Fjende Tyskland, er Professor Ernst Jäckh i en Afhandling i det sidste Hæfte af det af ham og Paul Rohrbach udgivne Tidsskrift „Deutsche Politik". Og Englands Afvisning af de tyske Fredstilnærmelser skriver han de ejendommelige Ord: „Allerede en Gang før har det været saaledes i Historien; i 1799 gjorde Napoleon England et Fredstilbud. Men England svarede ikke. Saa gik Napoleon hen og fortsatte med sine seirrige Slag."

Hensigten med den tyske Professors Opstilling af denne Parallel er ikke til at tage fejl af: Naar nu England ogsaa denne Gang siger Nej, saa vil Tyskland ligesom Napoleon før fortsætte med sine Sejre, og det bliver ikke godt hverken for England eller dets Forbundsfæller. Dette lyder jo ubyggeligt nok, men for den, der husker paa Slutningskapitlerne i Korsikaneren's eventyrlige Livsroman, forvandler uvilkaarligt Betydningen af den historiske Parallel sig til det modsatte af, hvad der var tilsigtet.

Der var unægtelig mere Mening i at drage Parallelen, da den engelske Premierminister Lloyd George gjorde det i sin første store Parlamentstale efter sin Overtagelse af Regeringen. Han mindede her om, hvorledes England allerede een Gang tidligere havde ført en langvarig og haardnakket Kamp for at befri Europa for et Militærdespoti, og han fremhævede, hvorledes England i sin Tid en Gang havde ladet sig forlokke til at lytte til Lidet oprigtige Fredstilbud, men meget hurtigt havde fortrudt det igen. Lloyd George sigtede hermed til Freden i Amiens 1802, der som bekendt kun blev af meget kort Varighed; det viste sig jo, at Bonaparte kun vilde benytte denne Fred til at skaffe sig det faktiske Herredømme paa Europas Fastland; ved alle Lejligheder optraadte han overordentligt udfordrende, og ved den ringeste Overensstemmelse med en anden Stat slog han paa Sværdet med Appel til den stærkeres Ret. Saa blev det klart for de engelske Statsmænd, at det ikke var muligt at haabe paa Fred eller Ligevægt i Europa, saa længe der ikke var sat en forsvarlig Bom for Napoleons unættelige Ærgerrighed. Saa begyndte allerede i Foraaret 1803 Krigen paany, og med umaadelige Ofre førtes den af England endnu i tolv Aar, og i langt den største Del af denne Tid førtsatte Napoleon med sine seirrige Slag. Men tilsidst slog Gengældelsens Time, og de Ofre, som England havde bragt, overvejedes overraskende hurtigt ved Sejrens kolonialpolitiske og økonomiske Fordele.

Naar Lloyd George nu trækker Parallelen mellem Napoleon og Tyskland, er det først og fremmest for dermed at fremsætte en Opfordring til at holde ud. Ogsaa for hundrede Aar siden var det kun ved ægte britisk Sejghed og Udholdenhed, at England til sidst bar Sejren hjem. Det Indtryk, som Napoleon, dette i alle Retninger enestaaende Geni, den Gang frembragte paa hele Samtiden, var langt stærkere og frygteligere end det, som det samlede Tyskland med dets Teknik og Disciplin og dets udmærkede Generaler formaar at fremkalde. Den Gang var der ogsaa i England mange, og det endda ikke af de ringeste i Nationen, som atter og atter hævdede, at det kunde jo ikke nytte noget at fortsætte Kampen mod Napoleon; han var, sagde man, netop det, som nu Tyskerne paastaar selv at være uovervindelig. Naar en enkelt Gang under den lange Kamp Englænderne syntes at have vundet en Fordel som Søsejren ved Trafalgar eller den franske General Duponts Kapitulation ved Baylen 1808, saa kom Napoleon hurtigt derefter med endnu mere blændende Triumfer som Sejrene ved Austerlitz og Wagram. Derfor denne titaniske Gudekraft syntes al menneskelig Stræben haabløs. Men trods dette holdt England ud, indtil Kæmpen havde forblødt sig.

Et afgørende Punkt, som gør Parallelen mellem Englands Modstander for hundrede Aar siden og den, som de nu kæmper imod, ufuldstændigt, er det, at i Spidsen for det vældige Militærdespoti, som det begge Gange er kommet an paa at omstyrte, stod der den Gang netop en Napoleon, men det gør der ikke nu. Den Politik, som det nuværende Tyskland fører, har meget til fælles med Napoleons; Hegemoniet i Europa er for begge det store Endemaal. Men den dæmoniske Genialitet, hvormed den Gang dette Maal søgtes opnaaet, har man nu ikke noget tilsvarende til. De bedste af Napoleons Marskaller, Davout, Ney og Berthier, staar fuldt paa Højde med, hvad Tyskland nu kan mønstre i Hindenburg, Mackensen og Ludendorff; mellem enkelte af disse er der endog overraskende Ligheds punkter. Men til ham selv, den lille graaklædte Mand, der var Midtpunktet i Marskallernes skinnende Kreds, har Tyskland intet Sidestykke; ikke en Gang Kejser Wilhelms mest slaviske Beundrere vilde nogen Sinde falde paa at drage en Sammenligning her. Napoleon og Kejser Wilhelm den Anden har kun eet Lighedspunkt, og det er deres Affældighed: Den ene kunde alt, og den anden har givet sig af med alt. Men denne Lighed er jo noget fjern.

Napoleon og Nutidens Tyskland har villet det samme, men hvad hin Tids Frankrig, ledet af en Napoleon, ikke kunde opnaa, det vil heller ikke lykkes for det moderne Tyskland, som vel er en Nation paa 70 Millioner dygtige og offervillige Mennesker, men som netop mangler en saadan enkelt Leder, som Frankrig den Gang havde, lige stor som Statsmand og som Feltherre. Thi hvad vil det sige at føre Napoleons Politik uden en Napoleon?

Critique.

For Sale In The Great Dairy Empire Of Wisconsin.

A 40 acre farm home with a cozy comfortable house; 2 acres cleared and plowed, a cow, 2 pigs and 12 chickens for $1400. Pay $250 down and no further payments for 3 years.

With the family protection contract that we cancel all payments and deed the farm to your wife free of all debt if you die.

With a lot of help, service and kindly interest not in a contract.

In the famous Eagle River Summer Resort Country where the summer tourist comes to your very door to pay city prices for country products.

Write for the "Sanborn Easy Ways".

SANBORN COMPANY,
Dep't. 25, Eagle River, Wis.

STATEMENT OF OWNERSHIP

"Danskeren, a weekly Newspaper published at Blair, Nebr by Danish Lutheran Publishing House is owned by The United Danish Ev. Luth. Church in America. Editor: A. M. Andersen, business Manager: H. Skov Nielsen. Address of both is Blair, Nebr.

There are no bondholders mortgages, or other security holders.

H. Skov Nielsen,
Business Manager

John H. Gibson, Notary Public.

De passer og de varer—

Mayer
HONORBILT
ARBEIDSSKO

Spørg Kjøbmanden efter Mayer Sko. Se efter Handelsmærket paa Saalen.

F. Mayer Boot & Shoe Co.,
Milwaukee, Wis.

Luther-Medaljer

prægede i Anledning af

Reformationsfesten.

Billederne viser Medaljens to Sider i fuld Størrelse. Hver Medalje i en net lille Æske.

Priser:

I Kobber 25 Cents. I Bronze 50 Cents.

En større Medalje i Bronce, 2¾ Tommer i Diameter faas for $2.50. Fortrinlig egnet til Fødselsdagsgave i Festaaret.

Danish Lutheran Publishing House,
Blair, Nebr.

Reformations-Katekismus.

Udarbejdet i Anledning af 400-Aars

Festen for den lutherske Reformation.

Af Prof. J. Fry, D. D., L. L. D.

Udgivet paa Dansk af

Den f. d. e. l. Kirkes Programskomite.

37 Spørgsmaal og Svar vedrørende Reformationens vigtigste Kendsgerninger.

Et fortrinligt Middel til at udbrede Kendskab til og fremme Interesse for vor lutherske Kirke.

Vær med i dette Arbejde ved at købe og uddele et større eller mindre Antal af disse „Katekismer" blandt Deres Omgivelser.

Pris 10 Cents per Dusin. 75 Cents per 100.

DANISH LUTHERAN PUBLISHING HOUSE,
Blair, Nebr.

HERE I STAND!

Narratives and Sketches From Reformation Days.

This book containing as it does 9 separate illustrated true stories from the time of the Reformation, should be found especially suited as a gift book in Lutheran Sunday Schools In view of the approaching quadricentennial celebration, 64 large Pages. 23 pictures. Handsome board Covers. **Price 25 Cents.**

Other Titles in the same Series as follows:

Life of Luther, Life of Christ, Scenes from the Holy Land, Parables of Our Lord, The Victory of the Cross, Paul the Apostle, and **Lives of the Apostles.**

Special quantity prices (assorted Titles) upon application.

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

The Holy City.

Denne smukke og paa Engelsk saa bekendte Sang haves nu paa Lager her. Den er udsat som Solo med Piano Akkompagnement. (Key of A. Flat).

En dansk Oversættelse af Teksten medfølger gratis.

Forlæggerens Pris er 75 Cents.
Vor Specielpris 50 Cents.

Danish Lutheran Publishing House,
Blair, Nebr.

Illustrated History of our Country

— Dixon to Date —

Story of the American People
written by master historians.

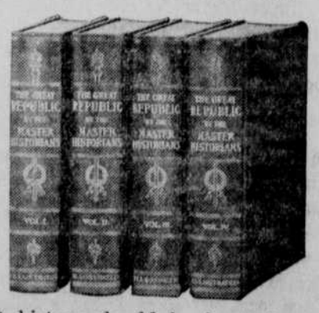

This great history should be found in every American home and it should be read by every American citizen whether native or naturalized.

Four splendid volumes, full library size. Clear Print, Cloth bouned.

Price — while they last — only $2.50 postpaid.

Danish Luth. Publ. House,
Blair, Nebr.